

У будь-якому разі удосконалення нашої педагогічної майстерності і наше прагнення ефективно використовувати в навчальному процесі сучасні технології активного навчання, має бути підкріплене і відповідною політикою навчального закладу, в якому ми викладаємо.

В. М. Лавриненко, канд. екон. наук, доц.,
кафедра історії економічних учень та економічної історії

ДО ПИТАННЯ ПРО ВЗАЄМОДІЮ ЕКОНОМІЧНОГО ТА ЕТИЧНОГО В УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ ОСВІТІ

Ідеологія сучасної економічної освіти направлена на формування економічних знань, в яких енергія студентського мислення спрямовується не на пошук правильних відповідей, а на діяльність в умовах невизначеності та постійних змін економічної діяльності. Історія політичної економії бере свій початок з уявлень про існування об'єктивних універсальних законів та можливостей їх наукового пояснення. Вивчення таємниць економічної сфери суспільства на засадах «ньютонівської визначеності» здійснювалася економічною наукою з урахуванням визначеного набору категорій, явищ і процесів за допомогою яких можна було передбачити майбутнє і позбавитися помилок минулого.

Застосування ідей визначеності та рівноваги виявилось конструктивним підходом до прагматичних можливостей класичної та неокласичної теорії, але одночасно вони почали віддаляти економічну науку від аналізу явищ морального порядку: егоїзму успіху, раціональності цілей і аморальності засобів, моральної оцінки збагачення та ін. Пошук смислу економічного вибору, підпорядкованому цінності «вигоди — витрати», не сприяв зосередженості моральної енергії суспільства на економічних проблемах. Економічна наука опинилася в ситуації, коли мораль поза наукою, а наука поза моральних вимог, що значно зменшувало її гуманістичний характер. Відродженню уваги до етичних і моральних проблем економічної теорії сприяло виникнення інституціоналізму. В центрі економічних досліджень опинилися правила і норми, які утворювали середовище, в якому індивід визначає цінність благ. Поведінка людини в цьому середовищі проявляється в умовах асиметрії інформації, невизначеності та ризику, а тому більшість господарських ситуацій не може бути пояснена тезами про лінійну рівновагу та зворотність часу. В природничих науках теорія нерівноваги (І. Пригожин) змінила традиційні уяв-

лення про порядок світобудови. Це знайшло своє відображення як в теоретичних, так і прикладних економічних дисциплінах. Суть проблеми в тому, що в складних соціальних системах та їх економічних складових іде постійна боротьба однієї історичної системи з іншою (природу якої ми не можемо знати заздалегідь). Зміни системи господарської взаємодії на макро-, мікро- і міжнародному рівні можливі, але вони ніколи не визначені наперед. Практика вимагає моральної відповідальності раціональних дій. А тому сучасна економічна освіта повинна враховувати не тільки світоглядні, ідеологічні і екзистенціальні, але і моральні аспекти економічних дій. Університетський статус економічної освіти є об'єктивною передумовою синтезу раціонального і морально-етичного, який буде сприяти не тільки підвищенню практичних навичок і компетенції майбутніх фахівців, але і підвищенню ролі економічної освіти в XXI столітті.

*Т. П. Лавриненко, старш. викл.,
Л. М. Усенко, старш. викл.,
кафедра іноземних мов ф-ту маркетингу*

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

На сучасному етапі розвитку лінгвістики важливе місце займають дослідження проблем гендерних особливостей мови і комунікації. Гендерна лінгвістика — новий напрям у сфері мовознавства, який інтенсивно розвивається. Наукова та освітянська зацікавленість гендерними проблемами обумовлена як особливостями чоловічого і жіночого впливу на комунікативну поведінку і використання мови, так і можливостями мови забезпечити гендерну ідентичність.

У науковій та науково-організаційній діяльності розроблені загальні методологічні підходи та накопичений певний досвід дослідження гендерних проблем за допомогою основних понять лінгвістики. Гендер визначається як соціокультурна визначеність статі і досліджується в лінгвістиці виходячи з загальнонаукових принципів аналізу, а також з урахуванням особливостей мовної системи, форм і умов комунікації. Гендерні аспекти мови передбачають визначення ключових понять та засобів їх відображення на різних рівнях лінгвістичних понять — семантики, прагматики, лінгвокультурології, когнітивної лінгвістики, аналізу дискурсу та ін.